

Када је контроверзни холандски парламентарцац Герт Вилдерс одлучио да сними „Фитну“ – филм у коме озбиљно осуђује Ислам, знао је да то може проузроковати велике проблеме. За почетак, могло би му бити суђено за увреду групе верника – муслимана. Друго, његов филм могао би да изазове међународну контроверзу, што би можда довело до великих немира у земљи и иностранству. [1](#)

Како би се осигурао од таквих последица, Вилдерс је филм снимио на такав начин, да не може бити лако оптужен за личну увреду муслимана. Иако је филм критичан према Исламу и представља га у врло негативном светлу, он није негативан према појединачним муслиманима. Као и многи пре њега, Вилдерс је искористио рупу у закону.

Без обзира на то, „Фитна“ је разбеснела неке холандске муслиманске организације, па су оне тражиле од холандских власти да покрену оптужницу против Вилдерса. Тужиоци су размотрили ствар, али су закључили да немају јак случај против Вилдерса. Обавестили су организације и појединце о својој одлуци, и ту се ствар завршила. Тачније, тако је бар већина помислила.

Организације, састављене од имиграната, нису прихватиле негативан одговор и обратиле су се суду. Тражили су од судије да натера министарство правде да суди Вилдерсу на основу одредби о забрани доношења увреде, које постоје у холандском закону. На опште изненађење, судије су се сложиле [2](#) са организацијама и наредиле тужилаштву да подигне оптужницу против Вилдерса, најконтроверзнијег и најпознатијег члана холандског Парламента.

Разумљиво, Вилдерс је на вест реаговао са запрепашћењем. Како је рекао, то је означило крај слободи и крај дуготрајној холандској традицији неговања контроверзних личности и контроверзних ставова. Земља, која је једном представљала сигурно уточиште за људе попут Спинозе, какве ни једна друга држава не би трпела, сада суди онима који имају спорне ставове. То је нешто што наши преци не би могли ни да сањају.

Вилдерс није остао сам у том мишљењу. И Холанђани и странци [3](#) разљутили су се поводом судске одлуке, сматрајући да ниједно друштво које држи до себе

[4](#) не би дозволило да се суди човеку који само говори оно у шта верује. Нарочито када је у питању човек који, мада често није у праву, има подршку приличног дела популације и који се показао као способан да о својим, по друштво забрињавајућим ставовима, расправља на врло разборит начин.

Вилдерс је у озбиљној невољи. Иако су тужиоци мислили да немају јак случај против њега, судије – а то су они чије мишљење заиста вреди у холандском правосуђу – мисле другачије. Уколико суд одлучи да би особи требало да буде суђено, сви изгледи су да ће она бити и осуђена. Казна би могла бити новчана, али није искључен ни кратак боравак у затвору.

Два закона представљаће основу случаја против Вилдерса. Први је крајње контроверзни закон који забрањује „увреду или омаловажавање Бога.“ Други је закон који криминализује вређање група на основу њихове религије, расе, рода, итд. Оба закона су ограничавајућа по слободу говора, која се, према холандском уставу не сматра неограниченом.

Слобода говора је свакако важна (у питању је уставно право), али сам устав каже да је власт може ограничити како би „заштитила и/или обезбедила поредак“. Током година, додавано је све више закона који ограничавају слободу говора, што је на крају довело до законске забране готово сваке могуће врсте увреде. Не само да је забрањено увредити Краљицу или вођу државе, већ је забрањено вређати и групе или појединце.

Слобода говора више не постоји у земљи једном познатој по својој толеранцији и слободи.

Мада 53% Холанђана подржава суђење Вилдерсу, 47% га не подржава. Холандско друштво је подељено по питању овог суђења. То потврђује да је земља дубоко идеолошки у културно раздвојена.

Већина од оних 47% Холанђана који се противе суђењу Вилдерсу су „десничари“

(холандски либерали – не амерички либерали које ми овде зовемо „прогресивцима“ – и конзервативци). Ове групе су обично наклоњене Вилдерсу. ВВД (Слобода) партија тренутно је највећа конзервативна (тј. либерална) партија у Холандији, али јој се опасно приближава Вилдерсова ПВВ (Странка за слободу).

Челни људи ВВД-ја су свесни ове опасности, па су последњих месеци појачали кампању против Вилдерса. Председник странке, Марк Руте, у много наврата нападао је Вилдерса [5](#), оптужујући га да изазива нестабилност и да му је више стало да привуче пажњу него да нешто заиста и учини. Напади су заправо били покушај да се Вилдерс изолује, а конзервативни гласачи убеде да је управо ВВД странка која је у стању да влада према конзервативним принципима.

Међутим, када је јавност сазнала за суђење Вилдерсу, Руте је стао у Вилдерсову одбрану [6](#). Тражио је од Министра правде Роналда Пластерка да повуче законе који ограничавају слободу говора. Пластерк је разјарено одговорио да сада није тренутак за такву дебату.

Пластерк је можда био у праву. А Вилдерс је сигурно човек који ужива да изазива контроверзе и скандале. Суђење ће му несумњиво помоћи на изборима: 47% Холанђана је против суђења, што значи да ће можда гласати за њега само да би свима показали да је суђење људима се различитим мишљењем нешто што сматрају за неприхватљиво. Најсвежије истраживање јавног мњења [7](#) већ показује да полемика није учинила Вилдарса мање, већ више популарним: док је пре недељу дана његова партија могла да рачуна на 17 места у скупштини од 150 посланика, сада би освојила 20, што је за 11 више него што их тренутно има. То би његову странку учинило исто толико јаком колико и ВВД, која тренутно има 20 посланика.

Међутим, овде се и не ради о Вилдерсу или страначкој политици. Не ради се чак ни о религији. Ради се о самој сржи нашег либерално-демократског система и о холандској традицији прихватања и толерисања свих ставова, без обзира на то колико су они политички некоректни. Небитно је да ли се неко слаже или не слаже са Вилдерсом; уколико га овог пута прогласе кривим, за који месец или годину неко други постаће жртва ових не-холандских закона. Ускоро, нико више неће имати храбрости да каже бил о шта што ико може да прогласи увредљивим.

Вилдерс чешће греши него што је у праву, али тачно каже да је слобода говора много драгоценија и важнија него неко замишљено „право“ да се не буде увређен. Суђење њему већ је изазвало озбиљан револт; чини се могућим да ће судска одлука, иронично, бити да се закони који ограничавају слободу говора повуку, те да ће Холанђани коначно опет добити друштво у коме ће се свако осећати добродошлим и прихваћеним. Без обзира на то колико је оспораван.

У супротном, ствари ће кренути низбрдо, и вероватно ћемо завршити са још више ограничења и још мање слободе. То би био ужасан исход за оне који воле слободу – било да се слажу са Вилдерсовим ставовима или не. [8](#)

(Чланак преузет са Интернет портала Pajamas Media, <http://pajamasmedia.com/blog/wilder-indictment-threatens-free-speech-in-holland/>)

1. <http://www.poligazette.com/2008/09/10/netherlands-prime-target-for-terrorists/> [^] 2. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/7842344.stm>

[
^
_]
]

3. <http://www.jihadwatch.org/archives/024491.php>

[
^
_]
]

4. <http://www.city-journal.org/2009/eon0122bb.html>

[
^
_]
]

5. http://www.ad.nl/binnenland/2187385/Rutte_Wilders_politieke_pyromaan.html

[
^
_]
]

6. <http://www.dag.nl/binnenland/rutte-roept-leiderschap-balkenende-218459>

[

Пише: Мајкл ван дер Гејлијен
четвртак, 29 јануар 2009 19:25

^
_

]

7.

<http://www.dag.nl/binnenland/tumult-pvv-218531>

[

^
_

]

8.

<http://www.poligazette.com/2008/03/28/two-reviews-of-fitna/>

[

^
_

]